

Varkensbedrijf Roefs uit Woensdrecht slaat CO2 op in de bodem

‘Kosten besparen door te durven investeren’

Henk en Marian Roefs hebben samen met broer Jan een gesloten varkensbedrijf met 700 zeugen en 5.000 vleesvarkens, en 6 hectare akkerbouw. Met slimme maatregelen besparen ze 40 procent op hun propaan gebruik en 20 procent op de stroomrekening. „Soms moet je anders denken, dan levert het op de lange termijn meer op”, zegt Henk Roefs.

De varkenshouder deed mee aan het project BoerenKlimaat.nl, waarin acht akkerbouwers, vier pluimveehouders en vier varkenshouders drie jaar werkten aan een klimaatneutrale bedrijfsvoering. Klimaatneutraal betekent dat de carbon footprint van het bedrijf nul is. Dat lukt alleen als de broeikasgasemissie van de bedrijfsvoering sterk wordt verminderd en het restant wordt gecompenseerd door bijvoorbeeld vastlegging van CO2 in de bodem. Vaak leveren methoden om broeikasgasemissie te voorkomen ook bedrijfseconomisch iets op. Bovendien geeft een lage footprint de producten een meerwaarde.

Warmte afgevend metalen platen

De belangrijke posten in de varkenshouderij om emissies en kosten te besparen zijn de voeraankoop en het energiegebruik in de stal. De CO2-footprint van het bedrijf van Henk Roefs is met ruim 4.000 ton CO2-equivalenten, flink wat lager dan de 7.000 ton van een gemiddeld bedrijf van dezelfde grootte. Het bedrijf heeft bijvoorbeeld een uitzonderlijk lage warmtevraag (ruim 50.000 liter propaangas per jaar in plaats van ruim 80.000 liter). Dit komt onder andere door de uitwisseling van warmte van de zware varkens naar de lichte. Een principe dat Henk ook toepast in de kraamstal. Onder de zeugen liggen warmteabsorberende gietijzeren roosters, onder de biggen warmte afgevend metalen platen. Die platen zijn afgedekt door rubber matten, waardoor de warmte niet te snel vrijkomt en de biggen comfortabel kunnen liggen. De relatief lage warmtevraag levert een jaarlijkse besparing op van ongeveer 15.000 euro. Wel zijn er extra kosten voor stroomverbruik om het

systeem te laten draaien, dat is echter een fractie hiervan. De kosten van het verwarmingssysteem waren beperkt. „We hebben wat leidingen verlegd en pompen aangeschaft, zodat het water in de leidingen onder de zeugenvloeren en de kraamstallen de warmte opneemt en transporteert naar de biggen. Het geheel was met 2.500 euro wel klaar, het meeste wat moest gebeuren zit tussen de oren.”

Kritische houding

Henk houdt ervan om de eigen bedrijfsvoering zo nu en dan kritisch tegen het licht te houden en waar mogelijk bestaande routines aan te passen. „Zo zetten we tegenwoordig de stallen na levering drie dagen leeg. We kunnen dan na het schoonmaken ventileren in plaats van met veel energie de stal snel drogen. Dat levert niet alleen een energiebesparing op, maar ook een hogere gezondheidsstatus, omdat er minder natte warme plekken overblijven. Het is goed dit soort processen tegen het licht te houden.”

Henk Roefs denkt dat bij investeren in de varkenshouderij veelal een verkeerde snaar wordt geraakt door alleen op directe kosten te letten. „Vaak wordt alleen gekeken naar vierkantemeterprijs voor stallen, naar maximale bezetting en zo min mogelijk manuren. Ik denk dat een te goedkope stal vaak een te dure stal blijkt te worden”.

Stalinrichting

„Ik heb niet bezuinigd op mijn stallen. Ze zijn goed geïsoleerd en hebben veel daglichtinlaat en frisse lucht. Die komt bij de kop van de dieren naar binnen, daar is het immers

nodig. Verder heeft iedere afdeling een specifiek koel- of verwarmingssysteem in de vloer. Daarbij gaat de beplanting aan de zuidzijde van de stal zorgen voor natuurlijke isolatie in de zomer: het blad houdt dan het meeste zonlicht tegen. Samen zorgt het voor comfort, en dat is erg belangrijk. Een dier dat zich prettig voelt, is minder ziek, produceert beter en brengt minder kosten met zich mee.”

Eens per jaar worden isolatielekken opgespoord en gedicht. De gebruikte ventilatoren hebben een kleinere capaciteit dan gebruikelijk, maar Henk zet er meer in waardoor ze minder hard hoeven draaien en zo minder stroom verbruiken. Bovendien gaat de lucht via grondkanalen naar de stal. In de zomer is de lucht dan koeler, in de winter warmer dan de lucht boven de grond. Tijdschakelaars op de tl-verlichting zorgen ervoor dat lampen niet onnodig branden. De stroomrekening is dan ook met 20 procent geslonken tot 23.000 euro.

In de toekomst wil Roefs verder met energiebesparing. „Ik vind het zot dat we tienduizenden euro's aan stroom uitgeven en niet weten waar dat verbruik precies zit; ik ben ervan overtuigd dat er nog meer te besparen valt. Ik wil heel graag per apparaat gemeten hebben waar het piekverbruik zit. Nu heb ik al een abonnement bij mijn netbeheerder Enexis om ieder kwartier naar het gebruik te kunnen kijken. Daar zag ik een enorme piek op het moment dat ik voer ging mengen, en dus heb ik besloten dat 's nachts te gaan doen.”

Manuren

Ook is er volgens Roefs een relatie tussen diergezondheid en manuren. „Als je bespaart op het een, gaan de kosten aan ►

Besparingen

Henk Roefs (foto) wil graag het elektriciteitsgebruik van apparaten apart meten en vergelijken. Dat is echter nog niet gebeurd. Daarom een schatting:

Extra besparingen:

Besparing op propaan: 30.000 liter, of 15.000 euro.
Besparing in stroomverbruik door regelapparatuur en nachtstroom: 6.000 euro.

Maar ook:

Gebruik grondkanalen voor ventilatie.
Eigen voer maken (op grondstof).

Extra kostenposten:

Investeringen in pompen en omlaggen leidingen vloerverwarming: 2.500 euro.

Maar ook:

Extra kosten elektriciteit voor gebruik pompen e.d.
Tijdklokken voor verlichting.
Eigen voer maken (extra elektriciteit).
En zo zijn er meer posten te bedenken.

een andere kant vaak omhoog." Het bedrijf heeft (naast Henk, zijn vrouw en broer) drie mensen fulltime in dienst en drie parttimers. „Dat is niet meer dan gemiddeld, maar we hebben wel minder ziektes dan gemiddeld en dus meer tijd voor verzorging van de dieren. We houden alles goed in de gaten: of het water schoon is, of het gehalte drogestof in het voer goed is, of de dieren gezond ogen, etc.” Zo kan Roefs volstaan met twee eenheden antibioticum per dier per dag, terwijl het gemiddelde boven de tien zit. In alle opzichten een belangrijke besparing.

Eigen voer

Op het gebied van voer bespaart Roefs kosten en CO2-uitstoot door regionaal graan aan te kopen, dat direct van het veld naar hem toekomt. „Dan hoeft het niet eerst naar een opslag en alsnog te worden gebracht, dat bespaart diesel. Wel is het steeds een uitdaging om graan van voldoende kwaliteit te vinden, en te zorgen dat de bespaarde diesel aan ons als afnemers wordt doorberekend.”

„Om goede partijen graan te vinden, moet je goed communiceren met je omgeving. Laat weten wat je zoekt, dan weten de mensen je wel te vinden.” Hij slaat twee keer per jaar –op het moment van oogst- afluand in, en maakt met het graan en reststromen zijn eigen brijvoer. „Dat doe ik dus tegenwoordig 's nachts, als het nachstroomtarief geldt. Granen malen en mengen kost veel energie, en de machine kan dat prima zonder mij. Alleen als er iets mis gaat, word ik opgepiept.” Roefs probeert langjarige relaties aan te gaan met akkerbouwers die voer leveren, maar 'is er niet mee getrouwd'. De varkenshouder blijft kritisch kijken naar kwaliteit en prijs. Samen met het gebruik van reststromen uit de levensmiddelenindustrie weet Roefs op het gebied van voer de CO2-uitstoot met 40 pro-

cent te verlagen ten opzichte van een bedrijf met volledig mengvoer. Hij is gemiddeld 1,5 miljoen euro aan zijn voer kwijt.

Mest

Zijn mest wordt direct uit de stallen afgevoerd en buiten opgeslagen. Daar is het gemiddeld vijf graden kouder, waardoor ongeveer 40 procent minder methaan, een van de broeikasgassen, uit de mest vrijkomt. Vergisting zou de methaanuitstoot met 80 procent reduceren, maar het proces is nog niet economisch rendabel.

Nu gaat de mest naar de graanleverende akkerbouwers, of naar andere burens in een straal van 10 kilometer. Dat bespaart weer CO2-uitstoot. Zelf verbouwt Roefs op zijn zes hectare tarwe en ccm, uiteraard met eigen mest. De akkerranden zijn voorzien van bloemen, tot waardering van de omgeving en het bevordert bovendien een natuurlijke plaagbestrijding. „Als je minder spuit, bespaart dat ook middelen en energie en dus kosten.” Aan de zijkant van de stal wordt bovendien een regenwateropvang gebouwd, voor eigen gebruik. „Het ziet er mooi uit en levert een bijdrage aan waterbesparing.”

Meerprijs

Afnemer Frivar is blij met de inspanningen van Roefs. De deelnemende boeren aan het Friese concept gaan met elkaar kijken waar verbeteringen op het gebied van klimaat mogelijk zijn. Roefs: „Frivar zet een stukje verantwoord vlees af via slagerijen. Zo voeren wij de dieren allemaal dagelijks ruwvoer met kruiden, daar zijn de dieren dol op en het maakt het voor ons gemakkelijker de dieren te controleren. We vervoeren de dieren met geconditioneerde wagens en op het slachthuis komen ze eerst tot rust. Klimaatvriendelijk produceren past ook mooi

bij dit verhaal, dat alle schakels in de keten een beetje meer oplevert.”

Volgens de deelnemende ondernemers aan BoerenKlimaat is duurzaam produceren een must in de nabije toekomst. Ze denken dat ze over tien jaar energieneutraal produceren. „Energiebesparing is ook kostenbesparing en efficiënt produceren. De sector zet in op energieneutraliteit, en moet dat ook omdat kosten anders de pan uit zullen rijzen”, zei Eric Douma, LTO dossierhouder klimaat en duurzame energie tijdens de afsluiting van BoerenKlimaat eind juni. Hij denkt bovendien de consument meer te laten betalen voor een goed product door te werken met QR-codes op de verpakking, die verwijst naar een website waar de verhalen van ondernemers te lezen zijn.

Denkwerk

Het geheel van CO2- en kostenbesparingen kost wel wat denkwerk. „Je raapt het geld niet zomaar op, anders was het al gedaan. Het vergt continue alertheid en kritisch kijken naar de eigen bedrijfsvoering. Het project BoerenKlimaat was voor mij een goede trigger om met het thema energie aan de slag te gaan. Samen met bedrijfsbegeleider Willem Buitter (Agro-energieadvies) heb ik flinke stappen kunnen maken”, zegt Roefs. Hij blijft vooruit kijken, en wil bijvoorbeeld graag van zijn gasverbruik af. Daarom zal vanaf volgend jaar in de resterende warmtevraag worden voorzien door een houtgestookte installatie. Dat verkleint de CO2-footprint weer verder en bespaart kosten. Zeker wanneer het snoeihout via de Agrarische Natuur Vereniging - waar Roefs bestuurslid van is - uit de buurt kan worden betrokken. ■

 Reageren?
redactie@pigbusiness.nl

Bedrijfsgegevens

Henk en Marian Roefs en broer Jan Roefs houden 700 fokzeugen en 5.000 vleesvarkens. Verder bewerken ze 6 hectare akkerbouw in Woensdrecht.

Ze leveren vlees aan Frivar, een Fries varkensvleesconcept voor slagerijen.

Het bedrijf was een van de zestien deelnemers aan Boerenklimaat, een project van Wageningen UR en het Louis Bolk Instituut, dat in drie jaar heeft gewerkt aan klimaatvriendelijke landbouwproductie. Het bedrijf Roefs wist het energieverbruik voor verwarming van de stallen met 40 procent te verminderen. Dit komt vooral door slim om te gaan met warmte van dieren, kiezen voor ventilatie in plaats van geforceerd drogen na het schoonspuiten van stallen en goede isolatie. Ook het gebruikte brijvoersysteem en de snelle ontmeting van de stallen dragen sterk bij aan het verlagen van de totale carbon footprint. Op de foto staat tussen Henk en Marian één van hun dochters Cindy.

